

Finansijski izvještaji za 2018. godinu i izvještaj nezavisnog revizora

Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka

SADRŽAJ

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izvještaji:	
Izveštaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	3
Izveštaj o finansijskom položaju	4
Izveštaj o promjenama u kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7 – 41

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Upravnom odboru i akcionarima Mikrofin osiguranja a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Mikrofin osiguranja a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2018. godine, i bilans uspjeha, izvještaj o ostalim dobitima i gubicima perioda, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na navedeni datum, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prikazuju u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2018. godine i njegovu finansijsku uspješnost, te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna pitanja

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima

Ključna pitanja revizije: Rezervisanja za nastale neprijavljene štete	Revizijski pristup
<p>Rezerve za štete u ukupnom iznosu od 1.845.680 KM na dan 31.12.2018. godine (napomena br. 22) se sastoje iz: rezervi za štete u sudskim sporovima, rezervi za troškove obrade šteta, rezervi za prijavljene nelikvidirane štete i rezervi za štete koje su nastale i nisu prijavljene do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta (IBNR).</p> <p>Postoji rizik da Društvo nije adekvatno izvršilo obračun rezervacija za nastale neprijavljene štete zbog kompleksnosti aktuarskih metoda koje se koriste prilikom obračuna IBNR.</p> <p>U skladu sa odredbama Pravilnika o tehničkim rezervama Agencije za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Pravilnik) (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 116/06), Društvo za obračun IBNR koristi dvije aktuarske metode:</p> <ul style="list-style-type: none">• Metodu ulančanih ljestvica (CHL) za osiguranje nezgode i kasko osiguranje• Bornhuetter-Fergusonova (BF) za osiguranje autoodgovornosti. <p>Rukovodstvo provjerava štete i premije, ulazne pretpostavke za modele i odgovorni su za imenovanje ovlaštenog nezavisnog aktuara koji ima zadatak pregledati procijenjena rezervisanja kako bi se osiguralo da su adekvatna.</p>	<p>Prilikom revizije obračuna IBNR, napravili smo testove kontrola, detalja i analitičke procedure.</p> <p>Takođe, uporedili smo aktuarske metode i pretpostavke koje koristi Rukovodstvo s podacima unutar tržišta osiguranja i sa priznatim aktuarskim procedurama.</p> <p>Naše procedure uključuju pregled pretpostavki koje je koristio nezavisni ovlašćeni aktuar, provjeru ulaznih podataka za obračun IBNR, razumijevanje donesenih zaključaka, te ocjenu konzistentnosti korištene metodologije.</p> <p>U okviru revizorskih procedura, angažovali smo nezavisnog ovlašćenog aktuara kako bismo analizirali i kritički ispitali i potvrdili kalkulaciju rezervisanja za IBNR. Uporedili smo nezavisnu analizu i onu koju je sproveo Društvo, te nismo uočili materijalno značajne razlike.</p> <p>Na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, smatramo da je obračun rezervacija za štete koje su nastale i nisu prijavljene do kraja obračunskog perioda za koji se utvrđuje rezerva šteta za osiguranje nezgode, kasko osiguranje i osiguranje autoodgovornosti adekvatan.</p> <p>Takođe, ocijenil smo adekvatnost objelodanjivanja navedenih rezervi u finansijskim izvještajima i utvrdili smo da su primjerena. Obračun rezervi se radi konzistentno iz godine u godinu odnosno nije vršena proizvoljna izmjena metode ili osnova obračuna.</p>

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i fer prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja kao i za takve interne kontrole za koje Rukovodstvo Društva utvrdi da su neophodne i koje omogućavaju sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed pronevjere ili greške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanje po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korištenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo Rukovodstvo;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Ustanove da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Banja Luka, 05. april 2019. Godine

Aleksandar Džombić, IPhD

Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Dr Aleksandar Džombić

Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

BILANS USPJEHA

Za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomene	Godina koja se završila 31. decembra 2018.	Godina koja se završila 31. decembra 2017.
POSLOVNI PRIHODI I RASHODI			
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	10.332.232	9.170.616
Funkcionalni doprinosi	6	(250.834)	(308.958)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(4.090.484)	(3.407.300)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(4.658.897)	(4.511.803)
Poslovni dobitak		<u>1.332.017</u>	<u>942.555</u>
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI			
Finansijski prihodi	9	<u>252.442</u>	<u>300.960</u>
		<u>252.442</u>	<u>300.960</u>
OSTALI PRIHODI I RASHODI			
Ostali prihodi		28.551	13.035
Ostali rashodi		(29.905)	(36.012)
		<u>(1.354)</u>	<u>(22.977)</u>
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA			
Porez na dobitak	24	<u>1.583.105</u>	<u>1.220.538</u>
		<u>(293.013)</u>	<u>(228.268)</u>
NETO DOBITAK PERIODA		<u>1.290.092</u>	<u>992.270</u>
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU			
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		<u>47.678</u>	<u>263.074</u>
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA		<u>1.337.770</u>	<u>1.255.344</u>
Zarada po akciji:			
- Obična zarada po akciji	25	<u>23,46</u>	<u>18,04</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Ovi finansijski izvještaji su odobreni od strane Upravnog odbora Društva 04. aprila 2019. godine i biće predloženi za usvajanje Skupštini Društva.

Potpisano u ime Društva:

Željko Pena
Direktor

Sanja Birkić
Pomoćnik direktora za finansije

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomene	31. decembra 2018.	31. decembra 2017.
AKTIVA			
Stalna sredstva			
Nekretnine i oprema	10	809.452	793.161
Nematerijalna ulaganja	10	18.386	30.500
Investicione nekretnine	10	494.784	850.217
Dugoročni finansijski plasmani	11	10.327.664	4.755.394
		<u>11.650.286</u>	<u>6.429.272</u>
Tekuća sredstva			
Potraživanja po osnovu premije	12	362.539	313.640
Kratkoročni finansijski plasmani	13	1.500.000	5.200.000
Ostala potraživanja	14	10.055	50.899
Zalihe materijala		5.067	3.195
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	15	3.862.395	2.942.334
Aktivna vremenska razgraničenja	16	282.563	265.759
		<u>6.022.619</u>	<u>8.775.827</u>
POSLOVNA AKTIVA		<u>17.672.905</u>	<u>15.205.099</u>
Vanbilansna aktiva		<u>-</u>	<u>877</u>
UKUPNA AKTIVA		<u>17.672.905</u>	<u>15.205.976</u>
PASIVA			
Kapital			
Akcijski kapital	17	5.500.000	5.500.000
Nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i ostale rev.rezerve		289.650	236.517
Zakonske rezerve	17	270.217	220.604
Neraspoređeni dobitak		3.212.749	1.972.270
		<u>9.272.616</u>	<u>7.929.391</u>
Dugoročna rezervisanja	19	<u>12.560</u>	<u>8.599</u>
Obaveze			
Kratkoročne obaveze	20	311.252	293.411
Prenosne premije	21	6.172.012	5.529.642
Rezervisanje za štete	22	1.845.680	1.371.022
Rezervisanja za preventivu	23	53.537	73.034
Ostali PVR		5.248	
		<u>8.387.729</u>	<u>7.267.109</u>
POSLOVNA PASIVA		<u>17.672.905</u>	<u>15.205.099</u>
Vanbilansna pasiva		<u>-</u>	<u>877</u>
UKUPNA PASIVA		<u>17.672.905</u>	<u>15.205.976</u>

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
Za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Akcijski kapital	Revalorizacije rezerve od ulaganja	Zakonske rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje, 1. januara 2017. godine	5.500.000	(26.557)	175.994	1.682.190	7.331.627
Neto dobitak perioda	-			992.270	992.270
Ostali dobiti u periodu	-	263.074	-		263.074
<i>Ukupan neto rezultat perioda</i>	-	263.074	-	992.270	1.255.344
Izdvajanje iz dobiti	-	-	44.610	(44.610)	-
Isplata dividende	-	-	-	(657.580)	(657.580)
Stanje, 31. decembra 2017. godine	5.500.000	236.517	220.604	1.972.270	7.929.391
Neto dobitak perioda				1.290.092	1.290.092
Ostali dobiti u periodu		53.133			53.133
<i>Ukupan neto rezultat perioda</i>	-	53.133	-	1.290.092	1.343.225
Izdvajanje iz dobiti			49.613	(49.613)	-
Isplata dividende (napomena 25)					
Stanje, 31. decembra 2018. godine	5.500.000	289.650	270.217	3.212.749	9.272.616

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE

Za godinu koja je završila 31. decembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Godina koja se završila 31. decembra 2018.	Godina koja se završila 31. decembra 2017.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od premije osiguranja i reosiguranja i primljeni avansi	10.552.162	9.090.039
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	292.644	198.557
Prilivi od učešća u naknadi štete	32.315	186.089
Odlivi po osnovu naknade šteta iz osiguranja i dati avansi	(3.248.205)	(2.970.366)
Odlivi po osnovu premija reosiguranja	(337.381)	(286.192)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(1.378.803)	(1.404.309)
Odlivi po osnovu troškova sprovođenja osiguranja	(3.343.424)	(3.173.819)
Odlivi po osnovu poreza na dobit	(296.917)	(188.507)
Odliv po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	(55.980)	(59.560)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.216.411	1.391.932
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi od kamata	172.335	171.677
Prilivi /(Odlivi) po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	3.700.000	(3.300.000)
Odlivi(Prilivi)/ po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana	(4.295.323)	3.592.513
Odlivi po osnovu kupovine akcija	(1.131.384)	(100.000)
Prilivi od prodaje akcija	-	392.002
Prilivi od prodaje osnovnih sredstava	364.590	8.160
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina, opreme, nematerijalnih ulaganja	(106.445)	(475.081)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.296.227)	289.271
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi od dugoročnih kredita	(123)	123
Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi	-	(657.580)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	(657.457)
Neto (odliv)/priliv gotovine	920.061	1.023.746
Gotovina na početku obračunskog perioda	2.942.334	1.918.588
Gotovina na kraju obračunskog perioda	3.862.395	2.942.334

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Društvo za osiguranje "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Društvo") osnovano je kao akcionarsko društvo za obavljanje poslova osiguranja na osnovu Upisa u sudski registar o osnivanju kod Osnovnog suda u Banjoj Luci Rješenjem broj 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine.

Naziv i sjedište Društva je: Osiguravajuće društvo "Mikrofin osiguranje" a.d. Banja Luka sa sjedištem u Banjoj Luci, Aleja Svetog Save 59.

Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci broj 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine u registar Osnovnog suda upisano je usklađivanje Društva sa odredbama Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik RS“, broj 17/05), a u skladu sa rješenjem Agencije za osiguranje RS broj 05-493-5/07 od 30. decembra 2007. godine kojim je Društvo dobilo dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Društvo je obavljalo poslove osiguranja preko sjedišta u Banjoj Luci i poslovnih jedinica u Federaciji BiH i Brčko Distriktu. Društvo je na dan 31. decembra 2018. godine imalo 79 zaposlena (31. decembra 2017. godine: 79 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje finansijske izvještaje društva Mikrofin osiguranje a.d. Banja Luka za poslovnu 2018. godinu i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Društva su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti, izuzev ako nije drugačije objelodanjeno u računovodstvenim politikama.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Društvo uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Društvo je u propisanom roku, na način definisan Pravilnikom o Kontnom okviru sadržini računa u Kontnom okviru za društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 108/15), Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 63/16) kao i Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik RS", broj 63/16) sastavilo obrasce finansijskih izvještaja.

Društvo je prilikom sastavljanja bilansa tokova gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u Konvertibilnim markama (BAM) koja predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS")

(a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu u Republici Srpskoj

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske i propisima Agencije za osiguranje Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)**2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)****(a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu u Republici Srpskoj (nastavak)**

Naime, na osnovu odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju MRS, odnosno MSFI, kao i Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete ("IFRS for SMEs"), Međunarodne računovodstvene standarde za javni sektor ("IPSASS"), Međunarodne standarde vrednovanja ("IVS"), Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde ("MRSB") i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa ("IFAC").

Pored navedenog, u skladu sa prethodnim Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 36/09 i 52/11), dana 15. jula 2010. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske ("Savez RR RS") je donio "Odluku o početku obavezne primjene izdanja MRS/MSFI (objavljenih do 1. januara 2009. godine)", a na osnovu "Odluke o ovlaštenjima za prevod i objavljivanje" nadležne Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine od 10. marta 2006. godine (Službeni glasnik BiH, broj 81/06), kojom se takva ovlaštenja daju Savezu RR RS.

Navedeno izdanje MRS/MSFI je odobreno od strane Fondacije odbora za Međunarodne računovodstvene standarde kao zvanični prevod na srpski jezik za Bosnu i Hercegovinu (Republiku Srpsku), Srbiju i Crnu Goru. Prema navedenoj Odluci MRS/MSFI objavljeni do 1. januara 2009. godine obavezno se primjenjuju na finansijske izvještaje sačinjene i prezentovane u Republici Srpskoj za obračunske periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije. Međutim, promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni Standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene standarde i tumačenja izdata nakon 1. januara 2009. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, iste primjenjuje u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja prije nego što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj. Objavljeni novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni, objelodanjeni su u nastavku

Sljedeći standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja, izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, na snazi su za tekući period:

- MSFI 9: "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- MSFI 15: "Prihodi od ugovora s kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- IFRIC tumačenje 22: "Transakcije u stranim valutama i avansno plaćanje naknada" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene i dopune MSFI 15: "Prihodi od ugovora s kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene i dopune MSFI 2: "Plaćanje temeljeno na dionicama" – Klasifikacija i mjerenje plaćanja temeljenog na dionicama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Izmjene i dopune MSFI 4: "Ugovori o osiguranju" – Primjena MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ sa MSFI 4: „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. ili kada se prvi put primjenjuje MSFI 9: „Finansijski instrumenti“),
- Izmjene i dopune MRS 40: "Ulaganja u nekretnine"- Prenosi ulaganja u nekretnine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.),
- Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014. – 2016. – Izmjene i dopune MSFI 1: "Prva primjena Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja" i MRS 28: "Ulaganja u pridružene subjekte i zajedničke poduhvate" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidovanih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("IFRS") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("IAS") (nastavak)

(b) Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji još nisu u primjeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda i novo tumačenje su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- MSFI 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine)
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021. godine)
- IFRIC 23: "Nesigurnost u pogledu poreskog tretmana" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MSFI 9: "Finansijski instrumenti - Značajke prijevremene otplate sa negativnom kompenzacijom (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" i MRS 28 " Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum stupanja na snagu odgođen na neodređeno vrijeme, dok istraživački projekat metoda kapitala bude ustanovljen),
- Godišnja poboljšanja standarda MSFI 2015-2017 ciklus (na snazi na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine)
- Izmjene MRS 19: "Primanja zaposlenih - Izmjene i dopune plana, ograničenje ili namirenje" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene i dopune upućivanja na konceptualni okvir u MSFI standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020. godine)
- Izmjene MSFI 3: „Poslovne kombinacije“ - Definicija poslovanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine),
- Izmjene MRS 1: „Prezentiranje finansijskih izvještaja“ i MRS 8: „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške - definicija materijala“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu i budu u primjeni. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi od premija ostalih osiguranja

Prihodi od premije osiguranja predstavljaju fakturisane iznose premije u tekućem obračunskom periodu, uvećane za prenosne premije na početku godine i umanjene za prenosne premije obračunate na kraju obračunskog perioda. Prihodi od premije osiguranja se unose u ukupan prihod u skladu sa rokovima i periodima pokrivanja rizika iz odgovarajućih ugovora o osiguranju.

Prenosna premija (rezerva za nezarađene premije) se obezbjeđuje da bi se obuhvatili dijelovi fakturiranih premija koji se odnose na prihode narednih obračunskih perioda. Prenosna premija se obračunava metodom "pro rata temporis" na fakturisanu tehničku premiju osiguranja. Prenosna premija se ne obračunava u slučajevima kada se fakturisanje premije vrši na mjesečnoj osnovi.

Provizije i drugi odgovarajući troškovi koji se mogu odnositi na prenosne premije se ne razgraničavaju, već idu na teret ukupnog prihoda perioda u kome nastanu.

3.2. Prihodi po osnovu kamata

Prihodi od kamata na finansijsku imovinu se priznaju kada je vjerovatan priliv budućih ekonomskih koristi Društvo i kada je iznos prihoda pouzdano mjerljiv.

Prihod od kamata je vremenski razgraničen i priznaje se metodom efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja tačno diskontuje (svodi) procijenjene buduće novčane tokove u toku očekivanog vijeka finansijske imovine na neto nadoknadivu vrijednost te imovine prilikom inicijalnog priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.3. Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete**

Rezervisanja sredstava za nastale prijavljene, a nelikvidirane štete vrše se na osnovu procjene iznosa svake pojedinačne štete osim za štete za koje, na osnovu raspoložive dokumentacije, nije moguće izvršiti takvu procjenu, a za koje se rezervacija sredstava vrši na osnovu prosječne likvidirane štete u odnosnoj vrsti osiguranja.

Štete u sporu rezervišu se u iznosu za koji se očekuje da bi mogao biti utvrđen od strane suda.

3.4. Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete

Rezervisanje za nastale neprijavljene štete se vrši primjenom Metode ulančanih ljestvica (Chain ladder ili CL metoda) i dodatno Bornheutter-Ferguson (B-F) metode koja se koristi samo kod obračuna u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila. Predloženi dodatni obračun putem B-F metode u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila se koristi u cilju dobijanja adekvatnijeg rezultata, s obzirom da je u ovoj vrsti razvoj šteta najduži, a izloženost najveća. Navedene metode se primjenjuju na podacima o nastalim štetama koji se sastoje od iznosa riješenih šteta i iznosa rezervisanja za prijavljene štete.

Podaci o štetama se grupišu na osnovu datuma nastanka štete i datuma prijave štete po kalendarskim polugodištima. Podaci o štetama se grupišu u homogene grupe u skladu sa podjelom na vrste osiguranja. Za CL metodu, definisani su načini obračuna prosječnih faktora porasta uz ostavljanje diskrecionog prava aktuaru za izbor konačnih faktora. Za B-F metodu definisana je a-priori procijenjena kvota šteta u odnosu na zarađenu premiju od 30%. Iznosi šteta koji služe za obračun putem navedenih metoda se ograničavaju na 100.000 KM. U osiguranju odgovornosti za motorna vozila, iznos konačnih šteta se dobija kao ponderisani prosjek iznosa dobijenih CL i B-F metodom pri čemu je ponder za obe metode 50%. Dijelovi pojedinačnih šteta koji prelaze iznos od 100.000 KM se posebno procjenjuju u smislu daljeg razvoja, te se konačan iznos stavlja u odnos sa konačnim.

Od zbira procijenjenih iznosa ukupnih rezervi po godinama nastanka u posmatranom periodu oduzimaju se isplaćene štete i obračunate rezerve za nastale prijavljene štete iz posmatrane obračunske godine, kako bi se dobile obračunate rezerve za nastale neprijavljene štete u obračunskoj godini.

3.5. Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja iskazani su u izvještaju o dobitku i ostalom ukupnom rezultatu u stvarno nastalom iznosu.

3.6. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan izvještaja o finansijskom položaju, preračunate su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija izvještaja o finansijskom položaju iskazanih u stranoj valuti knjižene su u korist ili na teret izvještaja o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, kao dobitci ili gubici po osnovu kursnih razlika.

3.7. Nekretnine i oprema

Pod nekretninama i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema su iskazani po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i ukupne akumulirane eventualne imparitetne gubitke.

Nabavke nekretnina i opreme u toku godine evidentiraju se po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uvećana za sve troškove nastale do njihovog stavljanja u upotrebu.

Dobitak koji nastane prilikom rashodovanja i prodaje nekretnina i opreme iskazuje se neposredno kao vanredni prihod u okviru ostalih prihoda. Gubitak nastao prilikom rashodovanja i prodaje nekretnina i opreme iskazuje se neposredno kao vanredni rashod u okviru ostalih rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.8. Investicione nekretnine**

Investicione nekretnine Društva čine građevinski objekti koje Društvo izdaje u zakup, i koji su vrednovani po nabavnoj vrijednosti, u skladu sa IAS 40 „Investicione nekretnine“.

Društvo vrednuje investicione nekretnine po metodi nabavne vrijednosti, umanjenoj za iznos ispravke vrijednosti po osnovu amortizacije i iznos ispravke vrijednosti od imparitetnih gubitaka.

3.9. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja Društva čine računarski programi i licence koje Društvo koristi, i koji su vrednovani po nabavnoj vrijednosti, u skladu sa IAS 38 „Nematerijalna ulaganja“.

Društvo vrednuje nematerijalna ulaganja po metodi nabavne vrijednosti, umanjenoj za iznos ispravke vrijednosti po osnovu amortizacije i iznos ispravke vrijednosti od imparitetnih gubitaka.

3.10. Amortizacija

Amortizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja obračunavala se po stopama, koje su određene tako da se neotpisana vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja amortizuje u jednakim godišnjim iznosima u toku predviđenog korisnog vijeka trajanja. Amortizacija se obračunava na osnovicu koju čini neotpisana vrijednost na početku godine kao i na nekretnine, opremu i nematerijalna ulaganja stavljena u upotrebu tokom godine.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe koje je služio kao osnova za obračun amortizacije i primjenjene stope u poslovnoj 2018. godini su bile sljedeće (nije bilo promene stopa amortizacije u odnosu na prethodnu godinu):

<i>Glavne grupe nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja</i>	<i>Korisni vijek (godina)</i>	<i>Stopa (%)</i>
Kompjuteri i kompjuterska oprema	5	20%
Građevinski objekti	50	2%
Investicione nekretnine	30-50	2%-3,33%
Ostala oprema	3-8	12,5%-33,3%
Kancelarijski namještaj	8	12,5%
Automobili	3-5	20%-33,3%
Software za računare	5	20%

3.11. Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove. Finansijska imovina je klasifikovana u sljedeće kategorije: finansijska imovina "raspoloživa za prodaju", "u posjedu do dospjeća", te "dati krediti i potraživanja". Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine, i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamata tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate stope za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska imovina koja se drži do dospjeća

Mjenice i obveznice sa fiksnim ili odredivim plaćanjima i fiksnim rokom dospjeća, za koje Društvo ima pozitivnu namjeru i mogućnost da ih čuva do dospjeća, klasifikuju se kao imovina u posjedu do dospjeća. Knjiže se i po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope, umanjenoj za umanjenje vrijednosti, sa prihodom koji se priznaje na bazi efektivnog prihoda.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju sastoji se od investicije u instrumente kapitala preduzeća i ostalih pravnih lica čije se akcije kotiraju na aktivnom tržištu i vode se po fer vrijednosti na kraju svakog izvještajnog perioda. Ulaganja za koja nije moguće realno utvrditi fer vrijednost se mjere po trošku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.11. Finansijska imovina (nastavak)***Finansijska imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)*

Dobici i gubici koji nastaju zbog promjene fer vrijednosti direktno utiču na kapital, odnosno na revalorizacije rezerve od investicija, sa izuzetkom umanjenja za imparitetne gubitke, kamate obračunate koristeći metod efektivne kamatne stope i dobit ili gubitak na monetarnu imovinu od kursnih razlika, koji se direktno priznaju u dobitak ili gubitak perioda. Kada se takva imovina prodaje, ili je izložena trajnom smanjenju vrijednosti, kumulativna dobit ili gubitak prethodno ostvaren u revalorizacionim rezervama za ulaganja je uključen u prihode i rashode perioda.

Fer vrijednost finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju izraženih u stranoj valuti se određuje u toj valuti i preračunava se po važećoj kursnoj stopi na dan bilansa stanja. Promjena u fer vrijednosti koja se može pripisati promjenama kursa i koja rezultira promjeni amortizovanog troška sredstva, priznaje se u bilansu uspjeha, dok se ostale promjene priznaju kao promjene u kapitalu.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja, krediti i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti i potraživanja. Krediti i potraživanja vrednuju se po amortizovanom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeni za procijenjeno umanjenje vrijednosti, a u skladu sa Pravilnikom o načinu procijenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje (napomena 3.14). Prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje bi priznavanje prihoda bilo nematerijalno.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, depozite kod komercijalnih banaka, kao i visoko likvidna sredstva koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

Umanjenja finansijske imovine

Finansijska imovina, osim imovine iskazane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, procijenjena je za indikatore umanjenja na svaki datum bilansa stanja. Finansijska imovina je umanjena tamo gdje je dokazano da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijske imovine, procijenjeni budući novčani tokovi investicije izmijenjeni.

Za akcije koje ne kotiraju na berzi a klasifikovane su kao raspoložive za prodaju, značajan ili produžen pad u fer vrijednosti vrijednosnog papira ispod njegovog troška smatra se objektivnim dokazom umanjenja.

Za svu ostalu finansijsku imovinu, uključujući otkupive hartije od vrijednosti klasifikovane kao raspoložive za prodaju, i potraživanja po finansijskom zajmu, objektivni dokaz umanjenja može uključiti:

- značajne finansijske teškoće izdavaoca ili korisnika; ili
- propust ili delinkvencija u otplati kamate ili glavnice; ili
- mogućnost da će dužnik doći u stečaj ili finansijsku reorganizaciju.

Što se tiče hartija od vrijednosti – ulaganja raspoloživih za prodaju, gubici od umanjenja prethodno priznati kroz bilans uspjeha se ne poništavaju kroz bilans uspjeha. Bilo koje uvećanje u fer vrijednosti nakon gubitka umanjenja je priznato direktno u kapital.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3.13. Obezvrjeđenje vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva analizira vrijednosti nekretnina, opreme, nematerijalnih ulaganja, i investicionih nekretnina prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indikacija da za neko nematerijalno ulaganje, odnosno nekretninu i opremu, postoji obezvrjeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstava se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Obezvrjeđenje se priznaje kao trošak tekućeg perioda i evidentira u okviru ostalih poslovnih rashoda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obezvrjeđenje tretira kao smanjenje revalorizacije rezerve do revalorizovanog iznosa.

Ako se kasnije poništi obezvrjeđenje, vrijednost sredstva prikazana u finansijskim izvještajima se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali tako da povećana vrijednost prikazana u finansijskim izvještajima ne prelazi iznos koji bi bio prikazan da se u proteklim godinama nije računalo obezvrjeđenje. Poništenje obezvrjeđenja se računa kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvrjeđenja tretira kao povećanje revalorizacije rezerve.

Na dan 31. decembra 2018. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indikacije da je vrijednost investicionih nekretnina, nematerijalnih ulaganja, nekretnina ili opreme obezvrjeđena.

3.14. Procjenjivanje pozicija aktive

Društvo vrši procjenjivanje pozicija aktive u skladu sa Pravilnikom o načinu procjenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 10/09 i broj 91/14, u daljem tekstu: Pravilnik).

Pozicije aktive klasifikuju se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti, koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospijea, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate. Rezervisanja za potencijalne gubitke terete rezultat poslovanja Društva.

U skladu sa Pravilnikom, sva potraživanja Društva razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

1) prva kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija je finansijska sposobnost zadovoljavajuća po svim kriterijumima,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje blagovremeno, a izuzetno s docnjom do tri mjeseca;

2) druga kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća, ali se ne očekuje njeno pogoršanje, osim potraživanja od nesolventnog i nelikvidnog dužnika,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do pet, a izuzetno s docnjom do šest mjeseci;

3) treća kategorija:

- a) potraživanja od dužnika čija finansijska sposobnost nije zadovoljavajuća posebno ako se uzme u obzir kriterijum solventnosti ili likvidnosti,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom do sedam, a izuzetno s docnjom do devet mjeseci;

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.14. Procjenjivanje pozicija aktive (nastavak)**

4) četvrta kategorija:

- a) potraživanja od dužnika u stečaju ili od dužnika za koga se osnovano može očekivati da će nad njim biti otvoren stečaj,
- b) potraživanja od dužnika koji svoje obaveze izmiruje s docnjom od preko devet mjeseci,
- v) potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije neživotnog osiguranja ne plaća poslije isteka perioda osiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda osiguranja za tu godinu,
- g) potraživanja od dužnika koji obaveze po osnovu premije reosiguranja ne plaća poslije isteka perioda reosiguranja, a ako je taj period duži od jedne godine, ne plaća ih poslije isteka godinu dana od započinjanja perioda reosiguranja za tu godinu,
- d) potraživanja od lica koje je povezano lice s društvom za osiguranje, a koja bi inače bila klasifikovana u drugu ili treću kategoriju.

Iznos rezervisanja za potencijalne gubitke dobija se primjenom sljedećih procenata na bruto iznos potraživanja od komitenata:

Kategorija	% rezervisanja
Prva kategorija	5% -10%
Druga kategorija	25% - 50%
Treća kategorija	50% - 75%
Četvrta kategorija	100%

3.15. Izdvojena sredstva za preventivne

Izdvojena sredstva za preventivne formiraju se izdvajanjem iz bruto premije osiguranja autoodgovornosti. Izdvojena sredstva za preventivu se mogu koristiti za potrebe preventivne u skladu sa internim aktom i propisima za preventivu kao i evropskim standardima donijetim od strane Evropskog komiteta osiguranja.

3.16. Porez na dobitak*Tekući porez na dobitak*

Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobitka prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, odnosno umanjenja za ulaganja u mašine i opremu za obavljanje djelatnosti izvršene u toku godine, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti i za iznose plaćenog poreza na dohodak i doprinosa na lična primanja za više od 30 novozaposlenih radnika na kraju poslovne godine.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Dana 1. januara 2017. godine stupio je na snagu novi Zakon o porezu na dobit. Novim Zakonom nije promijenjena stopa poreza na dobit, a rukovodstvo Društva smatra da pojedine izmjene, koje se odnose na utvrđivanje poreske osnovice neće imati materijalno značajan uticaj na finansijske izvještaje Društva.

Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema izvještaju o finansijskom položaju – bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kog će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkom i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi uključeni su u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Porez na dobitak (nastavak)

Porez na dodatu vrijednost

Zakonom o porezu na dodatu vrijednost uvedena je obaveza i regulisan je sistem plaćanja poreza na dodatu vrijednost (PDV) na teritoriji Bosne i Hercegovine. Članom 25 navedenog Zakona usluge osiguranja i reosiguranja su oslobođene plaćanja poreza na dodatu vrijednost.

3.17. Beneficije za zaposlene

a) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima i usvojenom računovodstvenom politikom, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz neto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

b) Beneficije zaposlenima

U skladu sa Pojedinačnim kolektivnim ugovorom, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine, radnicima koji su zaključili ugovor o radu na neodređeno vrijeme, prilikom odlaska u penziju u visini tri prosječne plate Društva ili tri prosječne plate radnika, ako je to za njega povoljnije. Kao osnovica za obračun uzima se najveća mjesečna plata ostvarena u posljednjih 12 mjeseci prije ostvarivanja prava na penziju. Na osnovu IAS 19 "Naknade zaposlenima" zahtijeva se obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja, sa aktuarskim odmjerenjem koje se vrši na dan izvještaja o finansijskom položaju.

3.18. Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na korisnika lizinga, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizlaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Društvo kao davalac lizinga

Prihod po osnovu operativnog lizinga (prihod od zakupa) priznaje se primjenom linearne metode tokom perioda trajanja lizinga. Indirektni troškovi nastali u pregovorima i ugovaranjem operativnog lizinga dodaju se knjigovodstvenom iznosu iznajmljenog sredstva i priznaju se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja lizinga.

Društvo kao korisnik lizinga

Rate po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao trošak na linearnoj osnovi za vrijeme trajanja lizinga, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje odlikava vremenski šablon trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva. Potencijalne naknade nastale na osnovu operativnog lizinga priznaju se kao trošak u periodu u kojem su nastale.

U slučaju kada se odobravaju lizing olakšice, one ulaze u sastav operativnog lizinga i priznaju se kao obaveza. Ukupna korist od olakšica priznaje se kao smanjenje troškova iznajmljivanja na linearnoj osnovi, osim kada postoji neka druga sistematska osnova koja bolje odlikava vremensku strukturu trošenja ekonomskih koristi od iznajmljenog sredstva.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obevrjeđenje vrijednosti sredstava

Na dan sastavljanja finansijskih izvještaja rukovodstvo Društva analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obevrjeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obevrjeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja

Društvo obračunava obevrjeđenje sumnjivih potraživanja u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu procijenjivanja bilansnih i vanbilansnih pozicija društva za osiguranje ("Službeni glasnik RS", broj 10/09) (napomena 3.14), kao i na osnovu procjene rukovodstva Društva zasnovane na istorijskom iskustvu. Rukovodstvo vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Procjena rezervi šteta za nastale neprijavljene štete

Rezervisanja za nastale neprijavljene štete su procijenjena uz pomoć aktuarskih metoda. Izvori podataka korišćenih prilikom obračuna rezervisanja su interni, preuzeti iz detaljnih analiza koje se redovno provode od strane Društva. Težište pažnje je na tekućim trendovima, a kad u ranijim godinama nije bilo dovoljno informacija koje su potrebne za pouzdanu procjenu razvoja šteta, koriste se razumne pretpostavke.

Rezerve za nastale neprijavljene štete se baziraju na obračunima koje se rade za svaku vrstu osiguranja posebno. Za svaku vrstu osiguranja koriste se statistički podaci o štetama u više zadnjih godina. Za izračun rezervisanja se koristi metoda ulančanih ljestvica i dodatno Bornheutter-Ferguson (B-F) metode koja se koristi samo kod obračuna u osiguranju od odgovornosti za motorna vozila. Rukovodstvo vjeruje da nisu potrebna dodatna rezervisanja, izuzev već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti onih sredstava i obaveza za koje postoje zvanične tržišne informacije i u slučajevima kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Pravična vrijednost za ove potrebe se definiše kao vrijednost po kojoj se sredstvo može realizovati, ili obaveza izmiriti, na dobrovoljnoj bazi između subjekata koji su upoznati sa stanjem tih sredstava, odnosno obaveza.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)*Pravična (fer) vrijednost (nastavak)*

Ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost u uslovima kupoprodaje finansijskih instrumenata pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Shodno tome, u takvom okruženju nije moguće pouzdano utvrditi pravičnu vrijednost. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju pravičnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenima

Društvo je angažovalo ovlašćenog aktuara da u ime Društva izvrši obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine na dan 31. decembra 2018. godine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine ovlašćeni aktuar je koristio sljedeće pretpostavke: diskontna stopa od 3.20% godišnje, projektovani rast zarada 1% godišnje, godine radnog staža za odlazak u penziju – 40 godina za muškarce i 35 godina za žene, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu, zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu.

5. PRIHODI OD PREMIJE OSIGURANJA I DRUGI POSLOVNI PRIHODI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2018.	2017.
Fakturisana premija osiguranja :		
- Neobavezna osiguranja	3.321.399	2.724.531
- Obavezna osiguranja	7.284.492	6.378.592
Fakturisana premija saosiguranja	24.342	6.491
Promjene prenosne premije (napomena 21)	(642.370)	(484.416)
Prihod od smanjenja rezervisanja za štete (napomena 22)		63.080
Prihod od učešća u naknadi šteta iz reosiguranja i saosiguranja	11.212	203.853
Prihod od zakupa	63.303	65.783
Prihod od zelenih kartona	98.231	86.506
Prihod od regresa neživotnog osiguranja	129.492	79.346
Prihod od provizija iz reosiguranja	41.093	37.987
Prihod od naplate ispravljenih potraživanja		8.859
Ostali prihodi	1.038	4
	<u>10.332.232</u>	<u>9.170.616</u>

6. FUNKCIONALNI DOPRINSI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2018.	2017.
Doprinos zaštitnom fondu	132.661	123.677
Vatrogasni doprinos	26.269	49.912
Doprinos za preventivu (napomena 23)	36.483	110.054
Doprinos Birou zelene karte BiH	55.421	25.315
	<u>250.834</u>	<u>308.958</u>

7. NAKNADE ŠTETA IZ OSIGURANJA I RASHODI REOSIGURANJA

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2018.	2017.
Likvidirane štete	3.248.204	2.970.366
Povećanje rezervisanja za štete (napomena 22)	367.622	115.046
Rashodi po osnovu reosiguranja	474.658	321.888
	<u>4.090.484</u>	<u>3.407.300</u>

8. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2018.	2017.
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	1.349.674	1.310.730
Ostali lični rashodi i naknade	236.448	204.233
Troškovi proizvodnih usluga, reklame i propagande	2.322.105	2.175.495
Troškovi amortizacije	120.981	115.466
Neproizvodne usluge	119.601	116.929
Reprezentacija	148.748	289.913
Troškovi materijala, goriva i energije	98.257	87.585
Troškovi zakupnina	92.375	43.228
Troškovi provizija	69.945	78.651
Troškovi poreza i doprinosa	51.527	44.381
Ostali nematerijalni troškovi	15.394	18.371
Troškovi platnog prometa	14.155	16.093
Troškovi osiguranja	10.271	10.348
Rezervisanja za beneficije zaposlenih	3.961	380
Rezervisanje po Hov	5.455	-
	<u>4.658.897</u>	<u>4.511.803</u>

Ostali lični rashodi i naknade za poslovnu 2018. godinu u iznosu od 236.448 Konvertibilnih maraka se najvećim dijelom odnose na troškove naknada po ugovorima o djelu, naknada članovima Upravnog i Nadzornog odbora, naknada ostalih ličnih primanja, kao i pripadajućih poreza i doprinosa po istim.

9. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završila 31. decembra	
	2018.	2017.
Prihodi od kamata na depozite	167.604	188.655
Prihodi od kamata na obveznice	70.870	99.273
Prihodi od kamata po osnovu zajma i zateznih kamata	13.968	13.029
Prihodi od kamata na transakcione račune	-	3
	<u>252.442</u>	<u>300.960</u>

10. NEKRETNINE, OPREMA, INVESTICIONE NEKRETNINE I NEMATERIJALNA ULAGANJA

	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno nekretnine i oprema	U Konvertibilnim markama 2018. i 2017. godina	
				Investicione nekretnine	Nematerijalna ulaganja
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januar 2017. godine	729.975	496.961	1.226.936	560.586	137.955
Nabavke u toku godine		125.081	125.081	350.000	-
Otpisi ili prodaja	(6.240)	(16.200)	(22.440)	-	-
Stanje, 31. januar 2017. godine	<u>723.735</u>	<u>605.842</u>	<u>1.329.577</u>	<u>910.586</u>	<u>137.955</u>
Stanje, 1. januar 2018. godine	723.735	605.842	1.329.577	910.586	137.955
Nabavke u toku godine	-	106.446	106.446	-	-
Otpisi i prodaja	-	(43.754)	(43.754)	(350.000)	-
Stanje, 31. januar 2018. godine	<u>723.735</u>	<u>668.534</u>	<u>1.392.269</u>	<u>560.586</u>	<u>137.955</u>
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januar 2017. godine	95.568	379.304	474.872	37.454	92.648
Amortizacija za tekuću godinu	14.558	63.186	77.744	22.915	14.807
Otpisi i prodaja	-	(16.200)	(16.200)	-	-
Stanje, 31. januar 2017. godine	<u>110.126</u>	<u>426.290</u>	<u>536.416</u>	<u>60.369</u>	<u>107.455</u>
Stanje, 1. januar 2018. godine	110.126	426.290	536.416	60.369	107.455
Amortizacija za tekuću godinu	14.474	72.482	86.956	21.911	12.114
Otpisi i prodaja	-	(40.555)	(40.555)	(16.478)	-
Stanje, 31. januar 2018. godine	<u>124.600</u>	<u>458.217</u>	<u>582.817</u>	<u>65.802</u>	<u>119.569</u>
Sadašnja vrijednost					
- 31. decembar 2018. godine	<u>599.135</u>	<u>210.317</u>	<u>809.452</u>	<u>494.784</u>	<u>18.386</u>
- 31. decembar 2017. godine	<u>613.609</u>	<u>179.552</u>	<u>793.161</u>	<u>850.217</u>	<u>30.500</u>

Smanjenje investicionih nekretnina tokom 2018. godine, se odnosi na prodaju investicione nekretnine tj. Poslovnog prostora u Banjaluci, koji se izdavao u zakup Društvu Atlantik bb.

Pregled investicionih nekretnina Društva na dan 31. decembra 2018. godine:

Lokacija	Svrha u koju se koristi investiciona nekretnina	Zakupoprimac	Nabavna vrijednost u BAM	Godina kupovine	Površina u m ²	Mjesečna zakupnina u BAM
Doboj	Filijala MF Banke a.d. Banja Luka	MF Banka a.d. Banja Luka	222.728	2013.	143	1.716
Gradiška	Filijala MF Banke a.d. Banja Luka	MF Banka a.d. Banja Luka	337.858	2014.	203	1.906

Na dan 31. decembra 2018. godine Društvo nema hipoteka, niti zaloga nad svojim nekretninama i opremom.

11. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Dugoročno oročeni depoziti:		
MF banka a.d. Banja Luka	3.400.000	1.100.000
Addiko Bank a.d. Banja Luka	-	-
Sberbank a.d. Banja Luka	1.100.000	-
Nova banka a.d. Banja Luka	-	1.300.000
NLB banka a.d. Banja Luka	300.000	-
UniCredit bank a.d. Banja Luka	1.000.000	-
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	1.100.000	-
	<u>6.900.000</u>	<u>2.400.000</u>
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju:		
Metal a.d. Gradiška	807	1.449
Meridian a.d. Banja Luka	1.128.000	-
DUIF Kristal Invest a.d. - OMIF Kristal Cash Plus Fund	1.636	1.364
DUIF Kristal Invest a.d. - OMIF Future Fund	30.330	25.300
DUIF Kristal Invest a.d. - OMIF Maximus Fund	12.120	9.999
Fratello Trade a.d. Banja Luka	5.531	5.531
Obveznice Opštine Šipovo	8.605	10.706
Obveznice Opštine Brod	3.913	6.314
Obveznice Opštine Šamac	-	-
Obveznice Vlade Republike Srpske (god. k. stopa 1.5 i 2.5 %)	1.935.825	1.981.798
	<u>3.126.767</u>	<u>2.042.461</u>
Rezervni Fond Biroa Zelene karte BiH	<u>300.897</u>	<u>312.933</u>
	<u>300.897</u>	<u>312.933</u>
	<u>10.327.664</u>	<u>4.755.394</u>

Dugoročno oročeni depoziti kod poslovnih banaka su oročena na period od 24-37 mjeseci, sa kamatnom stopom od 0,70% do 2,65% godišnje.

12. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PREMIJE

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Potraživanja za premiju osiguranja	567.817	500.750
Potraživanja za premiju saosiguranja	16.783	5.699
	<u>584.600</u>	<u>506.449</u>
Minus: Ispravka vrijednosti potraživanja za premiju	(222.061)	(192.809)
	<u>362.539</u>	<u>313.640</u>

13. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Tekuća dospjeća dugoročnih depozita:		
MF banka a.d. Banja Luka	-	2.300.000
Nova banka a.d. Banja Luka	1.300.000	-
Sberbank a.d. Banja Luka	-	1.100.000
Addiko Bank a.d. Banja Luka	-	500.000
NLB Banka a.d. Banja Luka	-	500.000
Komercijalna banka a.d. Banja Luka	-	800.000
Kratkoročni zajam	<u>200.000</u>	<u>-</u>
	<u>1.500.000</u>	<u>5.200.000</u>

Kratkoročni finansijski plasmani se odnose se na tekuća dospjeća dugoročnih depozita koji su oročeni kod poslovnih banaka na period od 18 do 24 mjeseci, sa kamatnom stopom od 1,80 % do 2.30% godišnje.

14. OSTALA POTRAŽIVANJA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Potraživanja za kamate	3.565	14.836
Potraživanja od učešća u naknadi šteta	2.728	23.830
Potraživanja od BZK	1.453	1.491
Ostala potraživanja	1.407	9.535
Potraživanja od zaposlenih	902	1.207
	<u>10.055</u>	<u>50.899</u>

15. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Žiro račun	3.858.325	2.938.148
Devizni račun	2.660	2.760
Blagajna	1.410	1.426
	<u>3.862.395</u>	<u>2.942.334</u>

16. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Razgraničeni plaćeni troškovi reosiguranja do jedne godine	124.843	108.278
Unaprijed obračunate kamate od obveznica	14.065	7.522
Akontacije poreza na dobit	8.144	15.143
Odložena poreska sredstva	2.511	1.816
Razgraničeni troškovi šteta koje padaju na teret reosiguravača	133.000	133.000
	<u>282.563</u>	<u>265.759</u>

Razgraničeni troškovi šteta koje padaju na teret reosiguravača u iznosu od 133.000 Konvertibilne marke na dan 31. decembra 2018. godine odnose se na potraživanja od reosiguravača za štetni događaj po zelenoj karti vezanoj za polisu autoodgovornosti, nastao u Sloveniji u 2014. godini, a koji je prijavljen Društvu u 2015. godini. Navedeni iznos predstavlja razliku između ukupne rezervacije po ovom štetnom događaju i maksimalnog samoprdržaja Društva, koja po ugovoru o reosiguranju sa reosiguravačem "Bosna Reosiguranje" d.d. Sarajevo pada na njihov teret (napomena 27).

17. KAPITAL

Akcijski kapital

Akcijski kapital Društva formiran je u skladu sa Odlukom o osnivanju i Statutom, otkupom osnivačkih akcija od strane osnivača iz početnog fonda sigurnosti. Društvo je u toku 2008. godine izvršilo uplatu osnovnog kapitala i Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci 071-0-Reg-07-002909 od 27. decembra 2007. godine. Osnovni kapital Društva upisan u sudskom registru iznosi 3,000,000 Konvertibilnih maraka. Ovim upisom u sudski registar Društvo je, za obavljanje poslova ostalih osiguranja, osnivački kapital uskladilo sa članom 49. Zakona o društvima za osiguranje (Službeni glasnik RS, broj 17/05). Dana 31.8.2018. godine Aleksandar Kremenović je putem blok posla na Banjalučkoj berzi od MKD „Mikrofin“ kupio 15.991 akciju po cijeni od 100 KM po akciji.

Struktura akcionara na dan 31. decembra 2018. godine je bila sljedeća:

Akcionari	Broj akcija	U Konvertibilnim markama	U %
Kremenović Aleksandar	37.991	3.799.100	69,0745
Kuzmanović Mišo	11.534	1.153.400	20,9709
ABC Finance d.o.o.	1.760	176.000	3,2000
Antonijević Aleksandar	1.133	113.300	2,0600
Ostali akcionari	2.582	258.200	4,6946
UKUPNO	<u>55.000</u>	<u>5.500.000</u>	<u>100,0000</u>

17. KAPITAL(nastavak)*Akcijski kapital (nastavak)*

Struktura akcionara na dan 31. decembra 2017. godine je bila sljedeća:

Akcionari	Broj akcija	U Konvertibilnim markama	U %
Kremenović Aleksandar	17.700	1.770.000	32,1818
MKD „Mikrofin“ d.o.o. Banja Luka	15.991	1.599.100	29,0745
Kuzmanović Mišo	11.534	1.153.400	20,9709
Antonijević Aleksandar	1.133	113.300	2,0600
Ostali akcionari	8.642	864.200	15,7127
UKUPNO	55.000	5.500.000	100

Nominalna vrijednost jedne akcije sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 100 Konvertibilnih maraka. Prema podacima sa Banjalučke berze, tržišna vrijednost akcija Društva na dan 31. decembra 2018. godine bila je identična njenoj nominalnoj vrijednosti.

Zarada po akciji je prikazana u napomeni 25 uz finansijske izvještaje.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 270.217 Konvertibilnih maraka nastale su izdvajanjem iz dobiti ranijih godina Društva na osnovu Zakona o privrednim društvima, koji definiše da se ove rezerve izdvajaju iz dobiti sve dok rezerva ne dostigne srazmjeru od 10% osnovnog kapitala.

18. GARANTNI FOND I BAZIČNI KAPITAL

	U Konvertibilnim markama 31. decembar 2018.
Akcijski kapital	5.500.000
Prenesena dobit	1.922.657
Zakonske rezerve	270.217
Nematerijalna ulaganja	(18.386)
Bazični kapital:	7.674.488
Nelikvidna sredstva	(300.897)
Raspoloživi kapital	7.373.591
Garantni fond	5.000.000
Više bazičnog kapitala	2.674.488

Bazični kapital, obračunat u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala društava za osiguranja (Službeni glasnik RS, broj 103/12 i broj 61/15), na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 7.674.488 Konvertibilne marke predstavlja vrijednost akcijskog kapitala, uvećanu za prenesenu dobit i zakonske rezerve, i umanjenu za vrijednost nematerijalnih ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine. Raspoloživi kapital sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 7.373.591 Konvertibilnih maraka predstavlja bazični kapital umanjen za nelikvidna sredstva.

Na dan 31. decembra 2017. godine ostvareni bazični kapital je bio veći od minimalnog garantnog fonda definisanog članom 52. i 53. Zakona o društvima za osiguranje, koji za Društvo iznosi 5.000.000 Konvertibilnih maraka.

19. DUGOROČNA REZERVISANJA

Rezervisanja za beneficije za zaposlene sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 12.560 Konvertibilnih maraka (31. decembar 2017. godine: 8,599 Konvertibilne marke) se odnose na rezervisanja po osnovu obračuna sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih Društva na otpremnine u skladu sa IAS 19 "Beneficije za zaposlene". Osnovne pretpostavke korišćene prilikom obračuna navedenih rezervisanja objelodanjene su u napomeni 3.17. i 4.

19. DUGOROČNA REZERVISANJA (nastavak)

Kretanja na obavezama za beneficije zaposlenih u poslovnoj 2018. i 2017. godini, su bila sljedeća:

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembar	
	2018.	2017.
Rezervisanja za beneficije zaposlenih:		
Stanje na početku godine	8.599	8.219
Izdvajanje na teret rashoda	3.961	380
Stanje na kraju godine	<u>12.560</u>	<u>8.599</u>

20. OBAVEZE

	U Konvertibilnim markama 31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
Dobavljači u zemlji i u inostranstvu	46.190		71.756	
Obaveze za premiju reosiguranja	39.896		36.870	
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	24.937		48.662	
Obaveze za porez na dobit	62.860		73.068	
Obaveze za doprinose na zarade	33.163		11.751	
Obaveze za neto zarade	59.619		20.399	
Obaveze za ugovore o djelu	2.530		-	
Obaveze za naknade Upravnom odboru	-		-	
Obaveze za ostala lična primanja	-		-	
Obaveze za poreze na zarade	4.280		2.234	
Ostale obaveze	37.777		28.671	
	<u>311.252</u>		<u>293.411</u>	

21. PRENOSNE PREMIJE

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
Stanje na početku godine	5.529.642		5.045.226	
Povećanje prenosne premije (napomena 5)	642.370		484.416	
Stanje na kraju godine	<u>6.172.012</u>		<u>5.529.642</u>	

22. REZERVISANJE ZA ŠTETE

	U Konvertibilnim markama 31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
Rezervisanje za prijavljene, neprijavljene štete i sudske štete	1.845.680		1.371.022	
	<u>1.845.680</u>		<u>1.371.022</u>	

22. REZERVISANJE ZA ŠTETE (nastavak)

Kretanje na rezervisanjima za štete u poslovnoj 2018. i 2017. godini može se prikazati, na sljedeći način:

	Rezervisanje za nastale neprijavljene štete	Rezervisanje za nastale prijavljene nelikvidirane štete	Rezervisanja za štete u sudskim sporovima	U Konvertibilnim markama	
				Rezervisanja za direktne i indirektne troškove obrade šteta	Ukupno
Stanje, 1. januar 2017. godine	737.589	246.680	343.939	7.847	1.336.055
Povećanje rezervisanja u toku godine (napomena 7.)	26.837		83.136	5.074	115.047
Promjena statusa štete		(133.000)	133.000		-
Smanjenje rezervisanja u toku godine (napomena 5.)	-	(63.080)	-	-	(63.080)
Smanjenje rezervisanja na teret aktivnih vremenskih razgraničenja (napomena 16.)	-	(17.000)	-	-	(17.000)
Stanje, 31. decembar 2017. godine	764.426	33.600	560.075	12.921	1.371.022
Povećanje rezervisanja u toku godine (napomena 7.)	427.210	20.255	24.831	2.362	474.658
Promjena statusa štete					
Smanjenje rezervisanja u toku godine (napomena 5.)					
Smanjenje rezervisanja na teret aktivnih vremenskih razgraničenja (napomena 16.)					
Stanje, 31. decembar 2018. godine	1.191.636	53.855	584.906	15.283	1.845.680

23. REZERVISANJA ZA PREVENTIVU

	U Konvertibilnim markama	
	Za godinu koja se završava 2018.	2017.
Stanje na početku godine:	73.034	19.568
- Izdvajanje sredstava preventive	-	69.106
- Izdvajanje doprinosa za saobraćaj (napomena 6)	36.483	40.948
- Isplata doprinosa za saobraćaj	(48.330)	(39.088)
- Korišćenje sredstava preventive	(7.650)	(17.500)
Stanje na kraju godine	53.537	73.034

Korišćenje sredstava preventive od 7.650 Konvertibilnih maraka u toku poslovne 2018. godine se odnosi na isplatu osiguranicima: Meridian a.d. Banja Luka, Prvo penzionersko MKD, Banja Luka i Instel d.o.o. Bijeljina, u cilju preduzimanja preventivnih i mjera suzbijanja šteta osiguranika.

24. POREZ NA DOBITAK**(a) Komponente poreza na dobit**

	U Konvertibilnim markama	
	Za godinu koja se završava 31. decembra 2018.	2017.
Tekući porez na dobitak	293.013	228.268
	293.013	228.268

(b) Usaglašavanje poreza na dobitak i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

	U Konvertibilnim markama Godina koja se završava 31. decembra	
	2018.	2017.
Dobitak, prije oporezivanja	1.583.105	1.220.537
Porez na dobitak po stopi od 10%	158.310	122.054
Poreski efekat rashoda/prihoda koji nisu priznati kod određivanja oporezive dobiti:		
- prihodi od kamata na depozite u bankama i HOV	(19.691)	(22.567)
- ispravke vrijednosti potraživanja	2.925	-
- nepriznati dio troškova reprezentacije	10.845	20.695
- nepriznate tehničke rezerve	89.362	49.821
- ostalo	51.262	58.265
Porez na dobitak	293.013	228.268
Efektivna poreska stopa	14%	18%

25. ZARADA I DIVIDENDA PO AKCIJI

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2018.	2017.
Neto dobitak obračunskog perioda	1.290.092	992.270
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	55.000	55.000
Obična zarada po akciji	23,46	18,04

Dana 18. juna 2018. godine Skupština Društva je donijela Odluku o raspodjeli dobiti iz 2017. godine u ukupnom iznosu od 49.613 Konvertibilnih maraka, koji se izdvaja u zakonske rezerve Društva.

26. INTERNI ODNOSI

Povezana lica Društva u toku poslovne 2018. godine, kao i na dan 31. decembra 2018. godine, su bila:

1. MF Software d.o.o. Banja Luka,
2. MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka,
3. MF banka a.d. Banja Luka.

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
BILANS STANJA		
AKTIVA		
Potraživanja po osnovu premije		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	-	5
MF banka a.d. Banja Luka	2.711	388
Ostala potraživanja		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	62.743	70.902
MF banka a.d. Banja Luka	1.402	9.017
Novčana sredstva i depoziti		
MF banka a.d. Banja Luka	6.393.069	5.593.378
Vanbilansna aktiva		
MF banka a.d. Banja Luka	-	877
Ukupno aktiva	<u>6.459.925</u>	<u>5.674.567</u>
PASIVA		
Rezervisanja za prenosne premije		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	108.445	107.473
MF Software d.o.o. Banja Luka	-	-
MF banka a.d. Banja Luka	76.851	68.443
Obaveze prema dobavljačima		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	1.150	554
MF banka a.d. Banja Luka	99	
MF Software d.o.o. Banja Luka	-	6.318
Obaveze za naknade		
MF banka a.d. Banja Luka	7	36
Visa revolving		
MF banka a.d. Banja Luka	-	123
Vanbilansna pasiva		
MF banka a.d. Banja Luka	-	877
Ukupno pasiva	<u>186.552</u>	<u>183.824</u>
Potraživanja, neto	<u>6.273.373</u>	<u>5.490.743</u>
	U Konvertibilnim markama	
	Za godinu koja se završava	
	31. decembra	
	2018.	2017.
BILANS USPJEHA		
PRIHODI		
Fakturisana premija		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	150.098	141.348
MF Software d.o.o. Banja Luka	1.865	2.063
MF banka a.d. Banja Luka	191.724	162.892
Prihodi od kamata		
MF banka a.d. Banja Luka	93.158	107.302
Promjena prenosne premije		
MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka	(972)	4.734
MF Software d.o.o. Banja Luka		
MF banka a.d. Banja Luka	(8.408)	(6.165)
Prihodi od zakupa		
MF banka a.d. Banja Luka	43.463	43.463
Ukupno prihodi	<u>470.928</u>	<u>455.637</u>

26. INTERNI ODNOSI (nastavak)

	U Konvertibilnim markama Za godinu koja se završava 31. decembra	
	2018.	2017.
BILANS USPJEHA (nastavak)		
RASHODI		
Troškovi održavanja hardvera i softvera		
MF Software d.o.o. Banja Luka	(139.028)	(131.428)
Troškovi provizija i naknada		
MF Banka a.d. Banja Luka	(11.020)	(11.899)
Ukupno rashodi	(150.048)	(143.327)
Prihodi, neto	320.880	312.310

Naknade članovima Rukovodstva i drugim osobama na ključnim rukovodećim položajima bile su:

	U Konvertibilnim markama Godina koja se završava 31. decembra	
	2018.	2017.
Bruto plate	166.501	148.093
Ostale naknade	3.482	3.482
Naknade Upravnom odboru i OZR	37.314	37.314
	207.297	188.889

U toku 2011. godine Društvo, MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka i MF Banka a.d. Banja Luka, su potpisali okvirni Ugovor o poslovnoj tehničkoj saradnji, radi uspješnijeg nastupanja na tržištu, unapređenja prodaje usluga/proizvoda i povećanja obima poslovanja, bolje organizacije plasmana svojih proizvoda, te rentabilnijeg i racionalnijeg poslovanja.

Saradnja Društva sa MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka se, pored ostalog, ispoljava i kroz polise osiguranja koje su sastavni dio ugovora o kreditu MKD Mikrofin.

U 2018. godini MKD Mikrofin se pojavljivao i kao osiguranik Društva, tako da su zaposleni, vozila i objekti MKD Mikrofin bili osigurani kod Društva. Premija osiguranja koja je plaćena od strane MKD Mikrofin prema Društvu je bila određena u skladu sa važećim uslovima i tarifama prema kojim posluje Društvo prema trećim licima. Efekat ovih transakcija u prihodima od MKD Mikrofin je u 2018. godini iznosio oko 150 hiljade BAM.

Društvo je (kao i kod ostalih banaka), vršilo oročenje svojih sredstava kod MF Banke, pre čemu je Društvu ostvarilo ukupan prihod od kamate u 2018. godini od oko 93 hiljada BAM po kamatnim stopama koje su u skladu sa važećim uslovima MF Banke i koji su primjenjivi i na treća lica.

U okviru redovnih transakcija obavljaju se transakcije sa povezanim licima po standardnim i fer tržišnim uslovima za koje smatramo da su „van dohvata ruke“, i procijenjujemo da Društvo nema rizika od transfernih cijena.

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA OSIGURANJA

Društvo zaključuje aktivne ugovore o osiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa klijenata na Društvo, kao i pasivne ugovore o reosiguranju kojima se rizik osiguranja prenosi sa Društva na reosiguravatelje.

Po svojoj prirodi svaki pojedinačan rizik osiguranja je slučajan i nepredvidiv. Kod pružanja jedne ili više vrsta osiguranja, osnovni rizik proizilazi iz činjenice da ukupna šteta i naknada plaćena po ugovoru pređu iznos premije ili preuzetih obaveza po pojedinom riziku, zbog učestalosti ili veličine šteta.

Osnovni vidovi osiguranja su: osiguranje od nezgode, osiguranje imovine, osiguranje od autoodgovornosti, potpuno osiguranje motornog vozila (kasko), osiguranje robe u tranzitu i putničko (zdravstveno) osiguranje.

Društvo prenosi dio rizika, koji se odnosi na osiguranje imovine, na reosiguravatelja. Za određene vrste osiguranja maksimalna izloženost riziku je ograničena kroz ugovore o osiguranju od nezgode, kao i od kumulativne štete, u zavisnosti od potrebe koja proizilazi iz ovog određenog rizika.

Upravljanje rizikom osiguranja ima za cilj da omogući Društvu ostvarenje dobiti na način da se ne ugroze osnovni interesi osiguranika, korisnika osiguranja i drugih poverilaca, kao ni stabilnost poslovanja.

Društvo neprekidno prati sopstvenu izloženost riziku osiguranja, što obuhvata prepoznavanje, procjenjivanje i mjerenje rizika, te na osnovu toga donošenje odgovarajućih odluka i preduzimanje konkretnih aktivnosti. Praćenje ključnih pokazatelja koji su od značaja za upravljanje rizikom unaprijeđeno je kako u pogledu obuhvatnosti, tako i po pitanju pouzdanosti.

Redovni poslovni izvještaji za rukovodstvo Društva sadrže sljedeće informacije:

- ostvarene poslovne rezultate - u odnosu na planove, ciljeve i standarde,
- pokazatelje realizacije premije i šteta po linijama proizvoda,
- marginu solventnosti, garantnu rezervu, tehničke rezerve i
- strukturu i adekvatnost ulaganja tehničkih rezervi,
- analize adekvatnosti rezervisanih šteta i
- druge pokazatelje upravljanja rizicima utvrđene propisima.

Reosiguranje i saosiguranje

Prema Pravilniku o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja, viškove rizika iznad sopstvenog samopridržaja Društvo plasira u reosiguranje ili u saosiguranje. Samopridržaj je dio rizika koji Društvo može pokriti sopstvenim sredstvima, ali tako da isplatom šteta ostane solventno.

Najveći iznos do koga Društvo može svojim sredstvima pokrivati obaveze iz ugovora o osiguranju utvrđuje se Odlukom o utvrđivanju maksimalnog samopridržaja i raspodjeli rizika. Odluka o maksimalnom samopridržaju se donosi svake godine od strane Upravnog odbora društva, a na prijedlog stručne službe pribave osiguranja za narednu godinu.

Faktori koji određuju samopridržaj su finansijski kapacitet i tehnički kapacitet. Finansijski kapacitet Društva su rezerve kojima ono raspolaže. Tehnički kapacitet je određen veličinom i strukturom portfelja osiguranja Društva.

27. UPRAVLJANJE RIZICIMA OSIGURANJA (nastavak)

Reosiguranje i saosiguranje (nastavak)

Maksimalni samopridržaj za 2018. godinu:

Vrsta osiguranja	Iznos maksimalnog samopridržaja u BAM
01 Osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode)	60.000
02 Zdravstveno osiguranje	100.000
03 Osiguranje putničkih vozila – kasko	150.000
07 Osiguranje robe u prevozu	400.000
08 Osiguranje od požara i drugih opasnosti	500.000
08 Osiguranje od zemljotresa	750.000
09.01 Osiguranje mašina od loma i drugih opasnosti Novac i druga sredstva plaćanja za vrijeme manipulacije na blagajnama, šalterima, na uplatno isplatinim mjestima i drugim smjestištima u objektu od rizika razbojništva	350.000
09.02.II/2	10.000
09.02.II Ostali stavovi tarifne grupe 2	100.000
09.02 Ostale tarifne grupe osiguranja od opasnosti provalne krađe i razbojništva	100.000
09 Ostala nepomenuta osiguranja iz vrste 09 – Ostala osiguranja imovine	100.000
10 Osiguranje odgovornosti vlasnika, korisnika, motornih vozila za štetu pričinjenu trećim licima	200.000
10.03 Osiguranje prevoznika za robu prilikom transporta na kopnu	400.000
13 Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	500.000
16 Požar i lom mašina	175.000
Sva ostala nepomenuta osiguranja	50.000

Društvo je nepokrivene viškove rizika iznad maksimalnog samopridržaja u 2018. godini obezbjeđivalo zaključivanjem ekscedentnog ugovora o reosiguranju imovinskih rizika, XL ugovorom o reosiguranju rizika domaće autoodgovornosti i transportnih rizika sa Bosna Reosiguranje d.d. Sarajevo.

Društvo je višak štete po osnovu zelene karte BiH, pokrilo Ugovorom o reosiguranju zelene karte kod Biroa zelene karte BiH, kojim je definisano pokrće i obaveza reosiguravača za štetne događaje, koje prelaze samopridržaj (rizik) Društva. Prema navedenom ugovoru, visina samopridržaja koje osiguravajuće društvo može nositi iznosi maksimalno 200.000 EUR (ekvivalent: 391.116 BAM).

Ugovorom o ekscedentnom reosiguranju imovinskih rizika reosigurani su viškovi rizika iznad samopridržaja cedenta u periodu 01.01.-31.12.2018. godine sljedećih osiguranja:

- Osiguranje imovine od požara i drugih opasnosti;
 - Osiguranje od požara i drugih opasnosti izvan industrije i zanatstva;
 - Osiguranje od požara i drugih opasnosti u industriji i zanatstvu;
 - Osiguranje od požara imovine elektroprivrede;
- Osiguranje tehničkih grana;
 - Osiguranje mašina od loma;
 - Osiguranje mašinske opreme elektroprivrednih organizacija od loma;
 - Osiguranje objekata u izgradnji;
 - Osiguranje objekata u montaži;
- Ostala osiguranja imovine;
 - Osiguranje od opasnosti provalne krađe i razbojništva;
 - Osiguranje filmskih preduzeća;
 - Kombinovano osiguranje računara;
 - Osiguranje zaliha u hladnjačama;
- Osiguranje odgovornosti;
 - Osiguranje ugovorene odgovornosti izvođača građevinskih radova;
 - Osiguranje ugovorene odgovornosti izvođača montažnih radova;
- Osiguranje finansijskih gubitaka;
 - Osiguranje od opasnosti prekida rada usljed opasnosti od požara.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

28.1. Upravljanje rizikom kapitala

Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizikom kapitala Društva. Upravni odbor Društva razmatra kapitalni rizik, na osnovama ublažavanja rizika i uvjerenja da će Društvo biti u mogućnosti da održi princip stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući povećanje profita akcionara, preko optimizacije duga i kapitala. Takođe, Upravni odbor Društva razmatra adekvatnost kapitala i garantnog fonda (napomena 18) sa ciljem održivosti kapitala iznad propisanog nivoa od strane regulatora.

Struktura kapitala Društva uključuje, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kapital koji se sastoji od akcijskog kapitala, rezervi i neraspoređenog dobitka. Upravni odbor Društva pregleda strukturu kapitala po potrebi.

Obzirom da Društvo nema obaveza po kreditima Društvo nije vršilo obračun pokazatelja zaduženosti, umanjene za stanje gotovine sa stanjem kapitala.

28.2. Značajne računovodstvene politike

Detalji značajnih računovodstvenih politika i usvojenih metoda, uključujući i kriterije za priznavanje, na osnovu mjerenja i na osnovu toga koji su prihodi i troškovi priznati, u pogledu na svaku od klasa finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vlasničkih instrumenata objelodanjeni su u napomeni 3 uz ove finansijske izvještaje.

28.3. Kategorije finansijskih instrumenata

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Finansijska sredstva		
Kredit i potraživanja (uključujući gotovinu i gotovinske ekvivalente)	12.066.299	10.558.459
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	3.126.767	2.042.461
	<u>15.193.066</u>	<u>12.600.920</u>
Finansijske obaveze		
Po amortizovanom trošku	121.141	135.027
	<u>121.141</u>	<u>135.027</u>

28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom

Društvo nadzire i upravlja finansijskim rizikom koji se odnosi na operacije Društva kroz interne izvještaje o riziku, koji analiziraju izloženost prema stepenu i veličini rizika. Ovi rizici uključuju kreditni rizik i rizik likvidnosti.

28.4.1. Upravljanje valutnim rizikom

S obzirom da je Konvertibilna marka (BAM) vezana za EUR, Društvo nije izloženo riziku promjene kursa EUR, a nema izloženosti ni prema drugim valutama.

28.4.2. Upravljanje kamatnim rizikom

Društvo je izloženo kamatnom riziku na polju oročavanja novčanih sredstava u komercijalnim bankama, koje povremeno mijenjaju visine kamatnih stopa na oročene depozite.

Analiza osjetljivosti

Analiza osjetljivosti na promjene kamatnih stopa je određena na osnovu izloženosti kamatnih stopa nederivativnih instrumenata na kraju izvještajnog perioda. Za promjenjive kamatne stope oročenih depozita, analiza je pripremljena pod pretpostavkom stanja na kraju izvještajnog perioda.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

28.4.3. Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik se odnosi na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolateralu, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

Izloženost Društva i kreditna sposobnost klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je razdijeljena između odobrenih klijenata. Kreditna izloženost kontroliše se ograničenjima klijenata koje godišnje pregleda i odobrava Rukovodstvo Društva.

Društvo nema značajnu izloženost kreditnom riziku ni prema jednom kupcu ili grupi kupaca koji imaju slične osobine. Društvo definiše kupce da imaju slične osobine ako su povezana lica.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku je neto knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava prikazana u finansijskim izvještajima.

28.4.4. Upravljanje rizikom likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Društva, koje je izgradilo odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama za upravljanje likvidnošću Društva. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i upoređuje profile dospjeća finansijskih sredstava i obaveza. Upravljanje rizikom likvidnosti Društvo ostvaruje kroz dnevno praćenje dinamike dospjeća obaveza i mogućnosti naplate potraživanja.

U sprovođenju praćenja likvidnosti, Društvo se pridržava određenih principa ustanovljenih Odlukom o načinu utvrđivanja i praćenju likvidnosti društva za osiguranje i Odlukom o sistemu internih kontrola i upravljanju rizicima u poslovanju društva za osiguranje, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti riziku ročne i strukturne neusklađenosti imovine sa obavezama, odnosno nemogućnosti Društva da u cjelini i blagovremeno izmiruje svoje dospjele i buduće obaveze. Rukovodstvo Društva svakodnevno razmatra izveštaj o stanju žiro računa i stanju depozita.

Na osnovu identifikacije raspoloživih sredstava i dnevno utvrđenih potreba, donosi se odluka o korišćenju sredstava.

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**28.4. Cilj upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)****28.4.4. Upravljanje rizikom likvidnosti (nastavak)***Tabela za kamatni rizik i rizik likvidnosti*

Tabela je sastavljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijskih sredstava uključujući i kamate na ta sredstva koje će biti zarađene, osim na sredstva za koja Društvo očekuje da će se novčani tok pojaviti u narednom periodu.

Sljedeća tabela detaljno prikazuje preostala ugovorena dospijeca Društva za nederivatne finansijske obaveze. Tabela uključuje novčane tokove kamata i glavnica.

Dospijeca finansijskih obaveza

	U Konvertibilnim markama					
	Do 1 mjeseca	2-3 mjeseca	Od 4 mjeseca do 1 godine	1-2 godine	Preko 2 godine	Ukupno
31. decembra 2018.						
Bez kamata	102.713	18.428	-	-	-	121.141
	<u>102.713</u>	<u>18.428</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>121.141</u>
31. decembra 2017.						
Bez kamata	122.742	12.285	-	-	-	135.027
	<u>122.742</u>	<u>12.285</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>135.027</u>

Društvo očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospeljih finansijskih sredstava.

28.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata*Fer vrijednost finansijskih instrumenata knjiženih po amortizovanom trošku*

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstveni iznosi finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Društva knjiženih po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima imaju približno istu vrijednost kao njihova fer vrijednost.

Tehnike procjene i pretpostavke koje se koriste u svrhu mjerenja fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza određuje se na sljedeći način:

- Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i kojima se trguje na aktivnim likvidnim tržištima određuje se prema kotiranoj tržišnoj cijeni;
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (isključujući derivativne instrumente) se određuje u skladu sa generalno prihvaćenim modelima određivanja cijena na osnovu analize diskontovanog novčanog toka korištenjem cijena iz postojećih tržišnih transakcija.

Mjerenja fer vrijednosti koja su priznata u bilansu stanja

Sljedeća tabela prikazuje analizu finansijskih instrumenata koji su iskazani nakon inicijalnog priznavanja po fer vrijednosti, grupisani u nivoe 1 do 3, do nivoa do kojeg je moguće procijeniti fer vrijednost:

- Nivo 1 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena na bazi kotiranih cijena (nekorigovanih) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obaveze;

28. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

28.5. Fer vrijednost finansijskih instrumenata (nastavak)

Mjerenja fer vrijednosti koja su priznata u bilansu stanja (nastavak)

- Nivo 2 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena na osnovu ulaznih informacija drugačijih od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1 i koji se mogu procijeniti za imovinu ili obavezu, ili direktno (npr. kao cijene) ili indirektno (npr. nastali iz cijena); i
- Nivo 3 mjerenja fer vrijednosti čine oni finansijski instrumenti čija je fer vrijednost utvrđena tehnikama procjene koje uključuju ulazne informacije vezano za imovinu ili obavezu, a koje nisu zasnovane na očiglednim tržišnim podacima.

	U Konvertibilnim markama			
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31. decembar 2017.				
<i>Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju</i>				
Hartije od vrijednosti i obveznice koje kotiraju na berzi	3.126.767	-	-	3.126.767
	<u>3.126.767</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.126.767</u>

Društvo je vrednovalo svoje investicione nekretnine (napomena 10), po metodu nabavne vrijednosti (cost method) investicionih nekretnina. Fer vrijednost investicionih nekretnina odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti prvenstveno zbog toga što su investicione nekretnine stečene nedavno, te odražavaju tekuće tržišne uslove. Mišljenje rukovodstva je da usljed prirode poslovanja Društva i njegovih opštih politika, nema značajnijih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti investicionih nekretnina.

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstveni iznosi finansijskih sredstava i finansijskih obaveza knjiženih po amortizovanom trošku u finansijskim izvještajima imaju približno istu vrijednost kao njihova fer vrijednost.

29. MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA

Podaci navedeni u ovim finansijskim izvještajima predstavljaju pouzdan osnov za obračunavanje i iskazivanje pozicija na koje ovlašteni aktuar daje svoje mišljenje.

U skladu sa članom 20, stav 6, Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/05, 01/06, 64/06 i 74/10), Odlukom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 15/07), kao i u skladu sa Pravilnikom o sadržaju mišljenja ovlašćenog aktuara ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 15/2008), Društvo je obavezno da pribavi ocjenu i mišljenje ovlašćenog aktuara o propisanim finansijskim izvještajima za 2018. godinu, Godišnjem izvještaju o poslovanju, aktima poslovne politike, pomoćnim knjigama i drugoj potrebnoj poslovnoj dokumentaciji. Nakon izvršene kontrole, ovlašćeni aktuar (Predrag Kovačević) je 27.02.2019. godine izrazio pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju Društva za 2018. godinu, pri čemu je skrenuo pažnju da su troškovi sprovođenja osiguranja viši za 1.274.809 KM u odnosu na režijski dodatak.

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA

30.1. Informacije o segmentima

Društvo je usvojilo IFRS 8 "Operativni segmenti" i počelo da ga primjenjuje od 1. januara 2010. godine. Navedeni IFRS 8 zahtijeva identifikovanje operativnih segmenata na bazi internih izvještaja o komponentama Društva koje se redovno pregledaju od strane rukovodilaca nadležnih za donošenje ključnih odluka, a u cilju alokacije adekvatnih resursa navedenim segmentima, kao i analize njihovih rezultata. Informacije o segmentima su analizirane na bazi vrsta usluga premije osiguranja, koje su posmatrane u skladu sa procentima mjerodavne premije za pojedine segmente Društva.

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.2. Prihodi i rezultati segmenata**

Na dan 31. decembra 2018. godine, izvještajni segmenti Društva, u skladu sa IFRS 8, su sljedeći vidovi osiguranja:

1. imovina, i
2. lica.

Prihodi i rezultati segmenata za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2018. godine dati su u pregledu koji slijedi:

2018. godina	Napomene	U Konvertibilnim markama		
		Imovina	Lica	Ukupno
Poslovni prihodi i rashodi				
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	8.885.720	1.446.512	10.332.232
Funkcionalni doprinosi	6	(215.717)	(35.117)	(250.834)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(3.517.816)	(572.668)	(4.090.484)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(4.006.651)	(652.246)	(4.658.897)
Poslovni dobitak		1.145.536	186.481	1.332.017
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI				
Finansijski prihodi	9	217.100	35.342	252.442
		217.100	35.342	252.442
OSTALI PRIHODI I RASHODI				
Ostali prihodi		24.554	3.997	28.551
Ostali rashodi		(25.718)	(4.187)	(29.905)
		(1.164)	(190)	(1.354)
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		1.361.470	221.635	1.583.105
Porez na dobitak	24	(251.991)	(41.022)	(293.013)
NETO DOBITAK PERIODA		1.109.479	180.613	1.290.092
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU				
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		41.003	6.675	47.678
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA		1.150.482	187.288	1.337.770

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.2. Prihodi i rezultati segmenata (nastavak)**

2017. godina	Napomene	U Konvertibilnim markama		
		Imovina	Lica	Ukupno
Poslovni prihodi i rashodi				
Prihodi od premije osiguranja i drugi poslovni prihodi	5	7.978.436	1.192.180	9.170.616
Funkcionalni doprinosi	6	(268.793)	(40.165)	(308.958)
Naknade šteta iz osiguranja i rashodi reosiguranja	7	(2.964.351)	(442.949)	(3.407.300)
Troškovi sprovođenja osiguranja	8	(3.925.269)	(586.534)	(4.511.803)
Poslovni dobitak		820.023	122.532	942.555
FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI				
Finansijski prihodi	9	261.835	39.125	300.960
		<u>261.835</u>	<u>39.125</u>	<u>300.960</u>
OSTALI PRIHODI I RASHODI				
Ostali prihodi		11.340	1.695	13.035
Ostali rashodi		(31.330)	(4.682)	(36.012)
		<u>(19.990)</u>	<u>(2.987)</u>	<u>(22.977)</u>
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA				
Porez na dobitak	24	1.061.867	158.670	1.220.537
		<u>(198.593)</u>	<u>(29.675)</u>	<u>(228.268)</u>
NETO DOBITAK PERIODA				
		<u>863.274</u>	<u>128.995</u>	<u>992.269</u>
OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU				
Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		228.874	34.200	263.074
UKUPAN NETO REZULTAT PERIODA				
		<u>1.092.148</u>	<u>163.195</u>	<u>1.255.343</u>

Prihodi i rezultati segmenata prikazani u prethodnim tabelama (za 2018. i 2017. godinu) predstavljaju prihode generisane od prodaje osiguranja. Prihodi između segmenata u toku godine su eliminisani.

Računovodstvene politike izvještajnih segmenata su identične kao i računovodstvene politike Društva opisane u napomeni 3. Dobitak segmenta predstavlja profit svakog segmenta, sa uključenom alokacijom svih troškova, i to na bazi prihoda ostvaranih od strane svakog segmenta posebno. To predstavlja kriterijum koji se izvještava prema rukovodiocima nadležnim za donošenje ključnih odluka, u cilju alokacije adekvatnih resursa segmentima, kao i analize njihovih rezultata.

Prihodi Društva su detaljno prikazani u napomeni 5 uz finansijske izvještaje.

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)

30.3. Sredstva i obaveze segmenata

Sredstva i obaveze segmenata sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine dati su u pregledu koji slijedi:

2018. godina	Napomene	Imovina	U Konvertibilnim markama	
			Lica	Ukupno
AKTIVA				
Stalna sredstva				
Nekretnine i oprema	10	696.129	113.323	809.452
Nematerijalna ulaganja	10	15.812	2.574	18.386
Investicione nekretnine	10	425.514	69.270	494.784
Dugoročni finansijski plasmani	11	8.881.791	1.445.873	10.327.664
		<u>10.019.246</u>	<u>1.631.040</u>	<u>11.650.286</u>
Tekuća sredstva				
Potraživanja po osnovu premije	12	311.784	50.755	362.539
Kratkoročni finansijski plasmani	13	1.290.000	210.000	1.500.000
Ostala potraživanja	14	8.647	1.408	10.055
Zalihe materijala		4.358	709	5.067
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15	3.321.660	540.735	3.862.395
Aktivna vremenska razgraničenja		243.004	39.559	282.563
		<u>5.179.453</u>	<u>2.474.206</u>	<u>6.022.619</u>
POSLOVNA AKTIVA				
Vanbilansna aktiva		-	-	-
UKUPNA AKTIVA		<u>15.198.699</u>	<u>2.474.206</u>	<u>17.672.905</u>
PASIVA				
Dugoročna rezervisanja				
Dugoročna rezervisanja	19	10.802	1.758	12.560
Obaveze				
Kratkoročne obaveze	20	267.677	43.575	211.252
Rezervisanja za prenosne premije	21	5.307.930	864.082	6.172.012
Rezervisanje za štete	22	1.587.285	258.395	1.845.680
Rezervisanja za preventivu	23	50.555	8.230	58.785
		<u>7.213.447</u>	<u>1.174.282</u>	<u>8.387.729</u>
		-	-	-
Vanbilanna pasiva		-	-	-
UKUPNO PASIVA		<u>7.224.249</u>	<u>1.176.040</u>	<u>8.400.289</u>

30. INFORMACIJE O SEGMENTIMA (nastavak)**30.3. Sredstva i obaveze segmenata (nastavak)**

2017. godina	Napomene	Imovina	U Konvertibilnim markama	
			Lica	Ukupno
AKTIVA				
Stalna sredstva				
Nekretnine i oprema	10	690.050	103.111	793.161
Nematerijalna ulaganja	10	26.535	3.965	30.500
Investicione nekretnine	10	739.689	110.528	850.217
Dugoročni finansijski plasmani	11	4.137.193	618.201	4.755.394
		<u>5.593.467</u>	<u>835.805</u>	<u>6.429.272</u>
Tekuća sredstva				
Potraživanja po osnovu premije	12	272.867	40.773	313.640
Kratkoročni finansijski plasmani	13	4.524.000	676.000	5.200.000
Ostala potraživanja	14	44.281	6.618	50.899
Zalihe materijala		2.780	415	3.195
Dati avansi za usluge		2.559.831	382.503	2.942.334
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	15	231.211	34.548	265.759
Aktivna vremenska razgraničenja		<u>7.634.970</u>	<u>1.140.857</u>	<u>8.755.827</u>
		754	123	877
		<u>13.299.191</u>	<u>1.976.785</u>	<u>15.205.976</u>
UKUPNA AKTIVA				
PASIVA				
Dugoročna rezervisanja	19	7.481	1.118	8.599
Obaveze				
Kratkoročne obaveze		255.268	38.143	293.411
Rezervisanja za prenosne premije	20	4.810.788	718.854	5.529.642
Rezervisanje za štete	21	1.192.789	178.233	1.371.022
Rezervisanja za preventivu	22	63.540	9.494	73.034
	23	<u>6.322.385</u>	<u>944.724</u>	<u>7.267.109</u>
		754	123	877
		<u>6.330.620</u>	<u>945.965</u>	<u>7.267.585</u>

U cilju praćenja rezultata segmenata i alokacije adekvatnih resursa između segmenata, ukupna sredstva i obaveze su alocirani u izvještajne segmente. Sredstva koja se zajednički koriste od strane izvještajnih segmenata, kao i obaveze koje su zajedničke za segmente, alocirane su na bazi ostvarenih prihoda svakog izvještajnog segmenta zasebno.

30.4. Informacije u vezi sa najvećim kupcima

Uslijed prirode usluga osiguranja, Društvo nema značajnu koncentraciju velikih osiguranika, jer ima veliki broj međusobno nezavisnih osiguranika sa malim pojedinačnim prometom.

30.5. Geografske informacije

Društvo sve svoje prihode ostvaruje na teritoriji Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta.

31. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

31. PORESKI RIZICI (nastavak)

Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj Rukovodstvu Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

32. PREUZETE OBAVEZE ZA ZAKUPNINE POSLOVNIH OBJEKATA

Minimalna zakupnina priznata kao trošak u toku godine koja se završava 31. decembra 2018. godine iznosi 92.375 Konvertibilnu marku (2017. godina 43.228 Konvertibilnih maraka).

Preuzete obaveze Društva po osnovu otkazivih ugovora o zakupu poslovnih su sljedeće:

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Ne duže od jedne godine	55.109	33.603
Duže od jedne godine ali kraće od pet godina	-	13.518
Duže od pet godina	1.089.527	-
	<u>1.144.636</u>	<u>47.121</u>

Minimalna zakupnina priznata kao prihod u toku godine koja se završava 31. decembra 2018. godine iznosi 43.464 Konvertibilnih marka (2017. godina 65.783 Konvertibilnih maraka).

Preuzeta potraživanja Društva po osnovu ugovora o zakupu su sljedeća:

	U Konvertibilnim markama	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Ne duže od jedne godine	-	-
Duže od jedne godine ali kraće od pet godina	43.464	73.223
Duže od pet godina	-	-
	<u>43.464</u>	<u>73.223</u>

33. DOGAĐAJI NAKON DANA BILANSA

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva prema odredbama IAS 10 "Događaji nakon dana bilansa".

34. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primijenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u Konvertibilne marke, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	Konvertibilnih maraka	
	31. decembar	31. decembar
	2018.	2017.
USD	1,7075	1,6308
CHF	1,7421	1,6714
EUR	1,9558	1,9558